

Дарія МАНДЗЮК

здобувач вищої освіти 1 курсу ОС «Бакалавр»

спеціальності 081 «Право»

Науковий керівник: **Наталія КОСТЮК**

канд. юрид. наук, доцент,

Заклад вищої освіти «Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ»,

м. Вінниця

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРЕЗИДЕНТА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Президент України є главою держави і виступає від її імені. Слід зауважити на тому, що Президент є гарантом державного суверенітету та територіальної цілісності України [1].

Відповідно до ч. 8 ст. 29 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» Голова держави наділяється правовим статусом Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України з широким обсягом повноважень щодо національної безпеки й оборони країни і здатністю здійснювати військове управління в широкому розумінні [2].

Президент має право оголошувати воєнний стан на території держави в разі загрози національній безпеці або після нападу на Україну. Воєнний стан може бути введений на певний строк, який не може перевищувати 60 днів, за винятком випадків, коли він продовжений Верховною Радою України на ще один строк не більше, ніж на 60 днів.

Під час воєнного стану, Президент має розширені повноваження у порівнянні з мирним життям, а саме:

- 1) здійснює загальне керівництво запровадженням та виконанням заходів правового режиму воєнного стану;
- 2) приймає за пропозицією Ради національної безпеки і оборони України рішення щодо залучення Збройних Сил України, інших військових формувань та

правоохоронних органів до здійснення заходів правового режиму воєнного стану;

3) здійснює стратегічне керівництво Збройними Силами України, іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами через Генеральний штаб Збройних Сил України;

4) визначає порядок проходження військової служби.

5) може обмежувати права та свободи громадян, зокрема, забороняти зібрання, засідання, демонстрації та інші масові заходи, а також здійснювати обмеження щодо свободи переміщення, володіння майном та інші. Такі обмеження повинні бути обґрунтованими і чітко регламентованими законами.

Також слід виокремити те, що Президент України у період дії воєнного стану може прийняти рішення про відсторонення від займаної посади посадової особи, призначення на посаду та звільнення з посади якої віднесено до його повноважень, та покладення на відповідний період виконання обов'язків на іншу особу.

З 24 лютого було нараховано майже триста президентських указів, із яких 19 стосувалися безпосередньо впровадження воєнного стану, проведення мобілізації, стратегічного управління Збройними Силами та вирішення гуманітарних питань. З них слід виокремити наступні укази:

1) Запровадження воєнного стану. У перший день війни Володимир Зеленський (за згодою парламенту) запровадив в Україні воєнний стан на тридцять діб — до 25 березня.

2) Мобілізація і кадрове забезпечення ЗСУ. Як і воєнний стан, масова мобілізація в Україні була оголошена 24 лютого. Відповідно до указу Президента, вона проводилася впродовж дев'яноста діб в усіх областях України. Також Президент своїм указом дозволив застосовувати сили ЗСУ та інші законні збройні формування України для відсічі збройній агресії рф.

3) Для стратегічного управління Збройними Силами України на початку повномасштабної війни утворено Ставку Верховного Головнокомандувача, до якої Володимир Зеленський увійшов сам як голова, секретар РНБО, а також

керівники правоохоронних органів, спеціальних служб, верхівка керівництва Офісу Президента, прем'єр-міністр та голова Верховної Ради.

4) Президент розширив можливості іноземних добровольців вступати до лав ЗСУ та брати участь в обороні України. Було встановлено тимчасовий безвізовий режим в'їзду в Україну для охочих вступити до Інтернаціонального батальйону оборони України, а також для медичних працівників та працівників міжнародних гуманітарних організацій. Він також відкликав із-за кордону українських бійців та інший персонал, який брав участь у міжнародних миротворчих операціях, для боротьби з російськими загарбниками.

5) Аби забезпечити оборонні потреби фінансуванням, Президент рекомендував НБУ перерахувати до держбюджету весь свій прибуток за 2021 рік не чекаючи результатів аудиту, а також купувати військові облігації в обсягах та на умовах, погоджених із Кабінетом міністрів України.

б) Зеленський створив Координаційний штаб з гуманітарних та соціальних питань, покликаний допомагати українцям, які через війну опинилися у складних життєвих обставинах.

Аналізуючи вище викладений матеріал, можна стверджувати, що Президент України, будучи Главою держави й Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України, має суттєві повноваження під час воєнного стану, що стосуються широкого спектру військових питань, пов'язаних із забезпечення національної безпеки й оборони держави.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 07.02.2019 р. N 2680-VIII, розд. V, ст. 102. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/Z960254K?an=366> (дата звернення: 02.04.2023)

2. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 № 2232-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 27. Ст. 385. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text> (дата звернення: 02.04.2023)